

Особливості застосування кредитно-модульної системи у ЗВО України
Курінний О.В. викл. Сумського національного аграрного університету.

Сучасні політичні, економічні та культурні зміни в суспільстві впливають значним чином на процеси у сфері освіти. Процес інтеграції України в Європейський навчальний простір вимагає від вищих навчальних закладів спільної роботи з закордонними вузами, а також привести систему навчання до відповідності до європейських норм.

Модульне-кредитне навчання почало застосовуватися при організації навчального процесу у вищій школі в Україні вже понад 15 років тому. При цьому цей тип навчання займає чільне місце в організації навчання у вищій школі за кордоном вже тривалий час. Застосування модульно-кредитного навчання дало змогу зробити навчання студентів більш індивідуальним, систематизувати їхню роботу, підвищити пізнавальну активність студентів.

Слово «модуль» (від лат. *modulus* – «міра») має різні значення в галузі математики, точних наук та архітектури, але в цілому воно означає одиницю міри, величину або коефіцієнт. У педагогіці та методиці модуль розглядається як важлива частина всієї системи, без знання якої дидактична система «не спрацьовує».

Модульне навчання припускає тверде структурування навчальної інформації, змісту навчання й організацію роботи учнів з повними, логічно завершеними навчальними блоками(модулями). Модуль збігається з темою навчального предмету. Однак на відміну від теми в модулі оцінюється все – завдання, робота, відвідування занять, стартовий, проміжний та підсумковий рівень учнів. У модулі чітко визначені мета навчання, задачі і рівні вивчення даного модуля, навички і уміння. У модульному навчанні все заздалегідь запрограмовано – не тільки послідовність вивчення навчального матеріалу, але й рівень його засвоєння і контроль якості засвоєння.

Модульне навчання – це чітка вибудована технологія навчання, що будується на науково-обґрунтованих даних, що не допускає експромтів, як це

можливо при інших методах навчання. Як правило, формою контролю при модульному навчанні є іспит.

Навчальний курс, як правило, включає не менше трьох модулів, при цьому окремим модулем може бути і теоретичний блок і практичні роботи і підсумкові проекти.

При модульному навчанні найчастіше використовується рейтингова оцінка знань і умінь. Рейтингова оцінка знань дозволяє характеризувати якість підготовки по даній спеціальності з великим ступенем точності.

Як рейтингова система здійснюється на практиці?

Модульні програми навчання формуються як сукупність модулів. При визначенні загальної оцінки результати рейтингу входять у неї з відповідними ваговими коефіцієнтами, які встановлюються авторами-викладачами курсу.

У модульному навчанні оцінюється в балах кожне завдання і встановлюється його рейтинг і терміни виконання, тобто основний принцип рейтингового контролю – це контроль і оцінка якості знань і умінь з урахуванням систематичності роботи студентів.

Після закінчення навчання на основі модульних оцінок визначається загальна оцінка, що враховується при визначенні результатів підсумкового контролю по предмету.

При проведенні підсумкового контролю питання іспиту повинні носити узагальнюючий характер, відбивати основні поняття курсу, а не повторювати питань модульного контролю, причому учні повинні знати ці екзаменаційні питання заздалегідь.

Підставою для запровадження кредитно-модульної системи в Україні є: входження України до Болонського процесу, інтеграція до Європейського простору вищої освіти, реалізація в українських вишах дистанційної форми освіти. Для чого в Україні запроваджена дана система? Для досягнення європейських стандартів в освіті, конкурентна спроможність української освіти на європейському ринку праці, потреба у загальній системі освітньо-кваліфікаційних ступенів, стимул як для викладачів так і студентів до

вдосконалення об'єктивної оцінки якості знань, забезпечення прозорості у системі вищої освіти та відповідність українських кваліфікацій європейським вимогам.

Функції кредитно-модульної системи є наступними: забезпечення мобільності студентів та викладачів в процесі навчання та спростити перехід з одного університету до іншого. Другою функцією є визначення об'єму проведеною студентом роботи. Сума всіх кредитів, отриманих студентом, вказує на що спроможен студент.

Передумовами до розвитку і впровадження в педагогічний процес модульно-рейтингової технології навчання послужили протиріччя між фронтальними формами навчання та індивідуальним способом засвоєння знань, а також індивідуальним темпом навчально-пізнавальної діяльності кожного учня; між необхідністю диференціації освіти і одноманітністю змісту і технологій навчання, а також входження України до Болонського процесу.

Модульно-рейтингова технологія заснована на синтезі двох взаємопов'язаних технологій: модульного навчання та рейтингової системи контролю та оцінки знань.

Модульний підхід зазвичай трактується як оформлення навчального матеріалу і процедур у вигляді закінчених одиниць з урахуванням атрибутивних характеристик.

Навчальний модуль - це логічно завершена форма, частина змісту навчальної дисципліни, що включає в себе пізнавальний і професійні аспекти, засвоєння яких має бути завірено відповідною формою контролю знань, умінь і навичок, сформованих в результаті оволодіння учнями даними модулем.

Болонська система оцінювання була впроваджена в Україні в 2005 році. Щоб оптимізувати і полегшити процес оцінювання, була також представлена Європейська Система Трансферу Кредитів (ECTS - European Community Course Credit Transfer System). Система допомагає перевести і зрозуміти оцінки та успішність студента при вступі до університетів за кордоном. Єдина умова - річне навантаження студента повинна становити не менше 60-ти

кредитів. Система заснована на принципах взаємної довіри і точного виконання умов оцінювання ECTS-кредитів і оцінок (1 кредит відповідає 8 години викладацької діяльності).

Крім трансферної (конвертаційною) функції, кредитно-модульна система має ще й накопичувальну функцію (в повному значенні ECTS розшифровується як European Credit Transfer and Accumulation System). Ця функція полягає в тому, що студент може закінчити курс (або всього кілька модулів курсу) по одній дисципліні, потім перевестися на іншу дисципліну або факультет і закінчити його, а після цього продовжити навчання з того модуля або курсу, перед яким він перевівся на іншу спеціальність. Ті накопичені кредити по пройденим модуль зберігаються в силі. В теорії кількість таких пройдених модулів або курсів необмежено і студент може вчитися нескінченно довго, та ще й різними спеціальностями.

Система ECTS на сьогоднішній день єдина відносно успішно функціонує система в Європейському просторі вищої освіти. В цілому, Болонська система має ряд переваг перед нашою системою (в першу чергу - свобода вибору). Є, зрозуміло, і недоліки в європейській системі вищої освіти, але їх набагато менше, ніж тих переваг, які з'явилися після підписання Болонської декларації.

Модульне навчання передбачає жорстке структурування навчальної інформації, змісту навчання і організацію роботи учнів з повними, логічно завершеними навчальними блоками (модулями). Модуль збігається з темою навчального предмета. Однак, на відміну від теми в модулі, все вимірюється, все оцінюється: завдання, робота, відвідування занять, стартовий, проміжний і підсумковий рівень учнів. У модулі чітко визначені цілі навчання, завдання і рівні вивчення даного модуля, названі навички та вміння. У модульному навчанні все заздалегідь запрограмоване: не тільки послідовність вивчення навчального матеріалу, а й рівень його засвоєння і контроль якості засвоєння.